

ÇEVREMİZDEKİ VARLIKLARI TANIYALIM

B) CANLILARIN ORTAK ÖZELLİKLERİ:

Beslenme, büyüme ve gelişme, hareket etme, üreme, solunum, boşaltım yapma, uyarıcılara tepki verme canlıların ortak özellikleridir.

- 1) Beslenme:** Canlılar büyüyüp, gelişmek ve yaşamlarını sürdürebilmek için enerjiye ihtiyaç duyarlar bu enerjiyi besinlerden alırlar.
- Hayvanlar ve insanlar besin ihtiyaçlarını ot ve et yiyerek karşılarlar.
  - Ot ile beslenen canlılar **otçul**, (inek, koyun, at...)
  - Et ile beslenen canlılar **etçil**, (yılan, kurt, timsah, atmaca, aslan...)
  - Hem et hem de ot ile beslenen canlılar **hepçil** beslenen canlılardır. (İnsan, karga, ayı, maymun, fare...)

2) Solunum: Canlılar yaşamlarını sürdürmek için hava gereklidir.

- Balıklar hava ihtiyacını sudan karşılar.
- Bitkiler yaprakları ile solunum yaparlar.

3) Boşaltım yapma: Canlılar vücutlarındaki atık maddeleri boşaltım yaparak atarlar. Terleme de canlıların boşaltım yapma yöntemlerindedir.

- Bitkiler yapraklarını dökerek boşaltım yaparlar.

4) Üreme: Canlıların kendilerine benzeyen yavrular meydana getirmesidir. Üreme canlıların nesillerinin devam etmesi için gereklidir.

Not: Bazı bitkiler tohumla çoğalır.

5) Uyarılara tepki verme: Canlı varlıklar, çevrelerindeki olaylara ve varlıklara tepki verir.

Örnek: Bitkilerin güneşe doğru hareketi, sıcak havalarda canlıların gölgeye doğru hareket etmesi canlıların uyarılara verdiği tepkilere örnektir.

6) Hareket etme: İnsanlar ve hayvanların bir yerden bir yere doğru hareketidir, bitkilerin hareketi diğer canlılara göre daha yavaştır.

ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların başına D yanlış olan ifadelerin başına Y yazalım.

- (....) Canlıların ortak özellikleri canlıları cansız varlıklardan ayırır.
- (....) Canlılar büyüyüp, gelişmek için besenmek zorundadır.
- (....) Balıklar nefes almadan yaşayabilirler.
- (....) Canlılar terleyerek de boşaltım yapabilirler.
- (....) Canlıların çoğalması nesillerinin devam etmesi için önemlidir.
- (....) Uyarılara tepki vermek canlıların ortak özelliklerindedir.
- (....) Bitkiler boşaltım yapmazlar.
- (....) Canlılar ya et ile beslenir ya da ot ile beslenir.
- (....) Bitkilerin hareketi gözle görülebilir.
- (....) Canlılar sağlıkları için vücutlarındaki atık maddeleri atmalıdırlar.

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen noktalı yerleri kutucuklarda verilen ifadelerden uygun olanları ile dolduralım.

besinlerden	hava	hepçil	hareket etme
tepki	nesillerinin	tohumla	boşaltım

- İnsanlar ve hayvanların bir yerden bir yere doğru hareketine ..... denir.
- Canlı varlıklar, çevrelerindeki olaylara ve varlıklara ..... verir.
- Üreme canlıların ..... devam etmesi için gereklidir.
- Bazı bitkiler ..... çoğalır.
- Canlılar vücutlarındaki atık maddeleri ..... yaparak atarlar.
- Canlılar yaşamlarını sürdürmek için ..... gereklidir.
- Canlılar büyüyüp, gelişmek ve yaşamlarını sürdürebilmek için enerjiye ihtiyaç duyarlar bu enerjiyi ..... alırlar.
- Hem et hem de ot ile beslenen canlılar ..... beslenen canlılardır. (İnsan, karga, ayı, maymun, fare...)

ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen kavram haritasını canlıların ortak özellikleri ile dolduralım.

